

Varasemad kodulookonverentsid:

- 1999 - II Märjamaa Päevade (13.-15. mai) konverents
„Rahvaluulukoguja Emilie Poom“
- 2000 - „95 aastat 1905. aasta sündmustest Harju- ja
Läänemaal“ (Velisel)
- 2004 - Rapla maakonna konverents „Kuuda seminar 150“
(gümnaasiumis)
- 2005 - „Velise Wabariik 100“ (Velisel)
- 2006 - I „Märjamaa raudtee 1931-1968“ (pastoraadis)
- 2006 - II „Kuuda leprosoorium 110“ (pastoraadis)
- 2007 - III „Märjamaa valla kirjanduselu“ (pastoraadis)
- 2008 - IV „95 aastat Märjamaa tuletõrjet“ (pastoraadis)
- 2009 - V „Märjamaa kihelkond“ (pastoraadis)
- 2010 - VI „Ettevõtlik Märjamaa“ (siit edasi rahvamajas)
- 2011 - VII „Aastapäevi Märjamaa piirkonna ajalooos“
- 2012 - VIII „Kohalik omavalitsus ja Märjamaa“
- 2013 - IX „Teedevõrk ja post läbi aja“
- 2014 - X „Maa-arhitektuurist“
- 2015 - XI „Kohalik Kaitseliit“
- 2016 - XII „110 ja 25 aastat pöördelistest sündmustest“
- 2017 - XIII „Tähtpäevi Märjamaa piirkonna aja- ja kultuuriloos“
- 2018 - XIV „Meie maa ja inimesed“
- 2019 - XV „Sajand Vabadussõjast ja maareformist“

22.VEEBRUARIL 2020

MÄRJAMAA XVI KODULOOKONVERENTS

EESTI NSV AEGADEST MÄRJAMAA MAIL

Märjamaa rahvamaja kinosalis

Juhatab Jaanus Kiili

- 10.30-11.00 Kogunemine, tervituskohv
11.00-11.10 Konverentsi avamine
11.10-11.30 Reet Saar, ajakirjanik – Märjamaa kandi elu aastatel 1951-1962 ajalehe "Kolhoosi Tõde" vahendusel
11.30-12.00 Sirje Aiaots, Uuskaubi talu – Kolhoosi Vabadus lugu
12.00-12.20 Pildigalerii "Valgu sovhoos 50"
12.20-12.40 Perekond Raudnagel, Juurimaa Tall – Maaettevõtlusest ja järjepidevusest 21. sajandil
12.40-13.15 Kohvipaus ja seljasirutus
13.15-14.00 Tiit Rosenberg, ajaloolane – Nõukogudeaegse maamajanduse arenguetappidest Eestis
14.00-14.45 Rein Unga, pensionär – Märjamaa EPT lugu
14.45-15.15 Mihkel Laurits, Linnutsehhi juhataja 1982-1992 – Märjamaa Linnutsehh
15.15-15.30 Tänusõnad ja konverentsi lõpetamine

Märjamaa rahvamaja 1. korruse fuajees Sillaotsa
Talumuseumi teemakohane väljapanek

Märjamaa valla raamatukogus on märtsi lõpuni avatud
Eesti Põllumajandusmuuseumi näitus
"Ärge unustagem möödunud aegu!"

Kolhoos "Vabadus"

"Vabaduse" kolhoos loodi 1949. a märtsikuus Paljasmaa külas. Kolhooside algusaastail oli palju raskusi – puudusid kogemused ühismajandi juhtimiseks, napilt oli väetisi ja masinaid, puudu oli inimestest. Tuli teha palju rasket käsitsitööd, tasu selle eest oli sümboolne.

Lootuses tõsta põllumajanduse taset, võeti 1951. a suund kolhooside ühendamisele. "Vabaduse" kolhoosiga ühinesid "Kosejõe", "Võitluse" ja "Tuleviku" kolhoosid.

Uus ühinemine toimus 1970. aastal, mil "Vabaduse" kolhoosiga ühinesid "Edu" kolhoos Kesk-Vigala piirkonnas ja "Jõud" kolhoos Avaste piirkonnas. Suures kolhoosis osteti uusi põllutöomasinaid ja ehitati välja Maivälja masinakeskus. Kolhoosi keskuses endises Vana-Vigala raudteejaamas ehitati elumaju, lasteaed ja söökla. Ehitati välja Avaste lennuväli, et saaks kevadel aegsasti väetist külvata.

1980. aastate lõpul meie ühiskonnas toimunud muutused murendasid ka kolhoosikorda. 1993. a kolhoos "Vabadus" likvideeriti ja ühistatud vara tagastati kolhoosi liikmetele. Kolhoosi õigusjärglasena tegutses veel Vigala Talude Liit, mis lõpetas oma tegevuse 1996. a.

"Vabaduse" kolhoosi külvimeeste puhkehetk 1960. aastate algul. Foto Arne Maiste erakogust

Märjamaa EPT

Märjamaa EPT eelkäija oli 1950. aastal asutatud Sipa MTJ (masina-traktorijaam), mis 1959. aastal reorganiseeriti remondi-tehnikajaamaks ja 1961. aastal Märjamaa EPTks. Traktorite T-100 kapitaalremondile spetsialiseerunud töökoda teenindas kogu vabariiki ja alustas tööd 1963. aastal. Ka ehitus- ja maaparandusobjekte tehti üle Eesti. Märjamaa EPT tegevus lõppes 1993. aastal.

Kogu tegevusperioodi pöörati olulist tähelepanu ka töötajate olmetingimustele. Märjamaa alevisse ehitati kokku 336 korterit, rajati infrastruktuuri (teed, vee- ja kanalisatsioonitrassid) ning ehitati lasteaed. Tähelepanu pöörati ka vaba aja veetmise võimaluste parandamisele: valmisid kooli staadion, ujula ja Uue tn võimla. EPT teene on ka muusika- ja kunstikooli hoone ehitus. Viimasteks suuremateks ettevõtmisteks jäid Märjamaa haigla ehitus ja kirku tornikiivri taastamine.

Käsil ja plaanis olid veel mitmed elamute ja ühiskondlike objektide ehitused, kuid taasiseseisvumise muutuste tuules kõigil neil teostuda ei õnnestunud. Märjamaa EPTga seotud olnud inimesed on andnud olulise panuse piirkonna arengusse. EPT pikaajalise juhataja Richard Kollomi teene on, et Märjamaa omab meretagust puhkebaasi Hobulaiul.

Ohuvaade Märjamaa EPT kontorile, tänasele Märjamaa vallamajale. Foto Rein Unga.